

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Királyné gyertyája termőhelye

Utoljára módosítva: 2014-09-02 12:24:50

Megye: Vas

Községhatár: Sitke

A terület kiterjedése: 145.8 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1975

GPS koordináták: EOV: 496550; 246400

Felmérést végző személy(ek) neve: Gyöngyössy Péter

E-mail címe(k): kerekerdo@invitel.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A terület Sitke község határában található, a 84. sz főútról Ostffyasszonyfa - Kenyeri irányába vezető közút mellett. A 84. főúton Sárvárt elkerülve délkeleti irányba kell haladnunk, majd balra le kell fordulnunk Ostffyasszonyfa, Kenyeri irányába vezető közútra. Itt miután felértünk a dombhátra mintegy 6 km-t kell haladnunk az erdők között. Amikor a hosszú egyenes szakaszon balra Lánkapusztát jelöli az út melletti tábla, már közel járunk. Ezután bal oldalon (az út észak nyugati oldalán) egy nagyobb szántófield következik. Ahol az út mellett szántófield északkeleti sarkát észleljük, szemben már a védett terület található. Innen már lassítva közelítsük meg a közútról leágazó legelső, jól járható erdészeti utat. Ekkor a terület észak-nyugati csücskénél járunk. Az erdészeti úton besétálva, tőlünk jobbra található a királyné gyertyája élőhelyét jelentő két cseres tölgyes erdőrészlet.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): A jogilag védett nagy állami erőtömböt jelölő 145 hektárnyi területből mindössze két erdőrészlet a Sitke 16B és 16C erdőrészletek képezik a védelem tárgyát. Ezek területe 29 hektár. Sajnos csak ennyi maradt abból a különleges cseres tölgyesből, mely valaha az egész Kemenesháton elterjedt lehetett. A kistáj neve Cser, mely 200 m magasságban fekszik, a Rába völgyéhez képest mintegy 20-50 m-rel magasabban. Szűkebben ez az un. "Öregcser". Az itteni rendkívül terméketlen vörös agyagos, kavicsos talajokat pedig "cseri talajoknak" hívja az erdész szakma. Ebben a két erdőrészletben egy olyan cseres tölgyes típust találunk, melynek aljnövényzetében nagy mennyiségben fordul elő a liliumfélék családjába tartozó impozáns megjelenésű, védett királyné gyertyája (*Asphodelus albus*). Itt található a faj legnagyobb Vas megyei állománya. A növény előfordulása növényföldrajzi szempontból kiemelkedő jelentőségű, ugyanis a balkáni flóraelemként jegyzett faj, ezen a ponton éri el az összefüggő elterjedésének észak-nyugati határát. A genyötte szálanként, helyenként csoportosan fordul elő nagy példányszámban. A közút menti szegélyben májusban óriási tömegben díszlik. Ezenkívül a terület másik jellemző védett jellemző növénye a tarka nőszirm (*Iris varegata*), mely markáns foltokat alkot az erdőben). Előfordul még a kétlevelű sarkvirág (*Platanthera bifolia*), a selymes boglárka (*Ranunculus illyricus*), kövi pimpó (*Potentilla rupestris*.) Ottjártunkkor (július közepén) az ágas homokliliom virágzott nagy példányszámban. Az erdőt elegyetlen csertölgy alkotja. Szálanként kocsánytalan tölgy, madár-cseresznye, fordul elő benne. Cserjeszintjében az egybibés galagonya, a kökény, a vadkörte és a fagyal a jellemző. Lágyszárú szintjében sok lyukaslevelű orbáncfüvet, bakfüvet, méreggyilkot, méhfüvet, és kenderkefüvet találunk. Jellemző fűféléje a dunántúli sás. A körzeti erdőterv átalakító üzemmód keretében óvatos lécek kialakítását írja elő. Ennek nyomai már láthatók, a cser szépen újul. A területet csúfítják az út mellett található hosszanti irányú gödrök. Nem tudtuk eldönteni, hogy ezek anyagyerő gödrök, vagy katonai célra készült egykori harcokosi állások. A területet délkeletről vörös tölgyes faültetvény, északkeletről fiatal cseres tölgyes, délnyugatról telepített erdei fenyves határolja. Felhasznált forrás: 1.) <http://koszegitk.blogspot.hu> (Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont blogja; szerkesztő: Tompa Tibor) 2.) Dr. Kulcsár László: Sitke község közigazgatási területén található helyi jelentőségű természetvédelmi területek; Sárvár, 2005. (kézirat)

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

100 % Erdő

% Gyep

% Cserjés

% Vizes terület

% Egyéb

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45): L2a: cseres kocsánytalan tölgyesek
2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Erdészeti tevékenység Egyéb típus: Jellemzőik, intenzitás: óvatos belenyúlások (lékek) nyomait láttuk
2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen Felmérés, Őrzés, Vadkizárás, Szálalás, Egyéb típus:
2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben: Akác: Kevés Selyemkóró: Nincs Parlagfű: Nincs Magas/kanadai aranyvessző: Kevés Japánkeserűfű: Nincs Gyalogakác: Nincs Bálványfa ("ecetfa"): Nincs Keskenylevelű ezüstfa: Nincs Muflon: Nincs Egyéb (nevezze meg): parlagfű, egynyári seprence a nyiladékokon
2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem Egy része: %
2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen
2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel? Részben hasonló cseres tölgyesl valamint telepített erdei fenyvesl és akácos
2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Igen
2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - Öregcser c. kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem Darabszám: Állapotuk:
2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen? Magasles: 2 db Vadetető: db Szóró: db Egyéb (név és db):

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

Királyné gyertyája (*Asphodelus albus*) tobbezer tő Tarka nőszirm (Iris variegata) több száz tő Kétlevelű sarkvirág (*Platanthera bifolia*) szálanként kb tucat tő Selymes boglárka (*Ranunculus illyricus*), néhány foltban kb 50 tő Kövi pimpó (*Potentilla rupestris*) Dunántúli sás (*Carex fritschi*) több száz tő

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állománynagyságot kell megadni)

éti csiga (*Helix pomatia*) nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) Nagy gyöngyházlepke (*Argynnis paphia*) Atalanta lepke (*Vanessa atalanta*) Fűrge gyík (*Lacerta agilis*) Karvaly (*Accipiter nisus*) Egerészölyv (*Buteo buteo*) Fekete harkály (*Dryocopus martius*) Nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*) Holló (*Corvus corax*) Zöld küllő (*Picus viridis*) Nyaktekerecs (*Jynx torquilla*) Sárgarigó (*Oriolus oriolus*) Énekes rigó (*Turdus philomelos*) Fekete rigó (*Turdus merula*) Vörösbegy (*Erithacus rubecula*) Erdei pinty (*Fringilla coelebs*) Zöldike (*Carduelis chloris*) Meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*) Széncinege (*Parus major*) Barátcinege (*Parus palustris*) Ószapó (*Aegithalos caudatus*) Csicsörke (*Serinus serinus*) Barátposzáta (*Sylvia atricapilla*) Csilpcsalpűzike (*Phylloscopus collybita*) Csuszka (*Sitta europaea*) Mókus (*Sciurus vulgaris*) Vakond (*Talpa europaea*) stb

5. Egyéb észrevétel

Tekintve, hogy a 145 hektáros nagy állami erdőtömbben lévő 29 hektáros terület egyelőre a védelem tárgya és a környező területeken erdei fenyvesek és vörös tölgyesek találhatóak, érdemes lenne a jogi védettséget arra kihasználni, hogy ezeket az alacsony természetességű területeket a cseres tölgyes irányába alakítsák a gyérítések során, esetleg tudatos átalakító projekteket lehetne megtervezni. Furcsa, hogy az "Öregcser" c, N2000 területnek, melyet szintén a genyőte élőhelyeként jelölnek, nem része ez a helyi jelentőségű védett terület. Felhasznált forrás: 1.) <http://koszegitk.blogspot.hu> (Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont blogja; szerkesztő: Tompa Tibor) 2.) Dr. Kulcsár László: Sitke község közigazgatási területén található helyi jelentőségű természetvédelmi területek; Sárvár, 2005. (kézirat) Felhasznált térképi források: 1.) www.vasteir.hu (Vas Megyei Térinformatikai Rendszer) 2.) <http://erdoterkep.nebih.gov.hu/> (Nyilvános interaktív erdőtérkép a NEBIH honlapján)